

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

אמיר אלשיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד

יוחנן פלסטר
נשיא

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מזל מועלם
שגריר לשעבר סלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצ'יק

המועצה הבין-לאומית

פרופ' רוג'ר דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי טילברמן אבלה, קנדה
אן אפלבאום, ארה"ב
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן ברייר, ארה"ב
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' כריסטוף מוקשיט, גרמניה
ד"ר שרון נוריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט סטפנס, ארה"ב
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
הארייט שליפפר, ארה"ב

סגני נשיא

פרופ' סווי נבות, מחקר
ד"ר ישי ג'יסיין, פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן [אורח]
פרופ' עמית כהן
מד תומר לוטן [אורח]
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' בני פורת
פרופ' קרנית פלוג
פרופ' מרדכי קרמיצר
פרופ' גרעון רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק ברמן
בוגר מרבוט (1929-2024)
מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

יוני 2026

צבע שחור, מדיום כחולים וקווים אדומים:

משבר הגיוס ואתגר השיטור במרחב החרדי

סקירה מאת אליהו ברקוביץ וגיא בן פורת

א. מבוא: משבר אמון בין המשטרה לחברה החרדית

המאבק סביב גיוס תלמידי הישיבות, והמעצרים של חייבי גיוס בפרט, מעצימים ומרחיבים את העימותים בין חרדים לבין המשטרה. ההסלמה מתאפיינת בעימותים אלימים, הפרות סדר נרחבות, ונדלזים ופגיעה בסמלי שלטון – קציני משטרה וצבא ושופט בית המשפט העליון. נוסף על כך, חברי כנסת וראשי ערים חרדים הכריזו כי יפסיקו לשתף פעולה עם המשטרה אם זו תמשיך לעצור עריקים חרדים. האירועים, המתוארים בהרחבה בהמשך, מעלים שאלות בנוגע ליחסים בין המדינה, על מוסדותיה, לבין ציבור החרדים, ובעיקר הקבוצות הבדלניות שכוחן מתחזק.

יחסי החברה החרדית עם המשטרה ידעו לאורך השנים עליות ומורדות, לוו בהפרות סדר ובאירועי אלימות ובמתח מתמשך סביב שאלות של סמכות, אכיפה וציות. כל זאת, על רקע האוטונומיה החרדית המתקיימת בישראל שהסדרי החקיקה והאכיפה בה ממילא ייחודיים וחלשים. יחסים אלה בין המשטרה לבין הציבור החרדי קשורים בשאלות רחבות יותר של שייכות ואזרחות ובמחלוקות בקרב הציבור החרדי עצמו. מצד אחד, יש בקרב החרדים רבים הטוענים כי המשטרה מפעילה **שיטור יתר** אגרסיבי בטיפול בהפרות הסדר; ומצד שני, עולות טענות על **שיטור חסר**, המאפשר את האלימות החרדית ופוגע לא רק בדימוי הציבורי של החברה החרדית אלא גם בביטחונה. לטענות אלה, שאינן חדשות, מצטרפות שתי סוגיות חדשות: הראשונה, שניתן לכוונתה (**אי**) **הזדהות ערכית** (moral alignment), רואה בגיוס החרדים, ובעיקר בטיפול המשטרתי בסוגיה, עניין ערכי הקשור בניכור בין המשטרה לחרדים; השנייה, הנגזרת ממנה, הדרישה שלא לשתף פעולה עם המשטרה מעלה שאלות לגבי הצורך של החברה החרדית במשטרה ולגבי יכולתה לוותר על שיטור. ההבדל בין המחזיקים בתפיסות השונות בכל הנוגע לסוגיות אלו עשוי לנבוע ממידת השתלבותן של הקבוצות החרדיות במדינה ובחברה, והוא גם משפיע על רמות האמון של החברה החרדית במשטרה, ובהתאמה על יכולתה לפעול בהצלחה.

בסקירה שלהלן תפורט השתלשלות האירועים שהובילה למתח ולהסלמה הנוכחיים ביחסים שבין החברה החרדית למשטרה; תיערך הבחנה בין הזרמים והקבוצות בחברה החרדית בכל הנוגע ליחסים למשטרה ולאכיפת החוק; יוצגו הדילמות של המשטרה, של המנהיגות החרדית ושל הציבור החרדי בסוגיות של אמון במשטרה ושל הצורך בה. כל זאת, על רקע ההקשר הרחב של משבר הגיוס והמלחמה המתחוללת בישראל.

ב. רקע: החברה החרדית, הגיוס והמשטרה

החברה החרדית מורכבת מזרמים אחדים הנבדלים זה מזה באורחות החיים ובמידת ההשתלבות במדינה. ככלל, אנשי הזרם המרכזי – חרדים ליטאים, חרדים ספרדים ורוב החרדים הנמנים עם החסידויות – מכירים דה-פקטו (גם

אם לא זה-יורה) במדינה ובסמכותה, נהנים מתקציבים ממשלתיים ומשתלבים בחיים הציבוריים בכל מיני רמות. לעומתם, חוגי הקנאים, שעמם נמנים זרם "העדה החרדית" או אנשי "נטורי קרתא" (בארמית: שומרי העיר) וחסידות סאטמר, שעיקרה בארצות הברית, שומרים על התבדלות ואינם מכירים כלל במדינה ובמוסדותיה וגם לא נוטלים ממנה תקציבים.

משנותיה הראשונות של המדינה ואילך, אנשי נטורי קרתא נתנו את הטון בכל הקשור להפגנות ולעימותים סביב נושאים כחילול השבת וחפירת קברים ("חיטוטי שכבי"). רק לעיתים רחוקות הצטרפו אל מאבקהם גם אנשי הזרם המרכזי של הציבור החרדי.¹ לאחר חקיקת חוק טל והגלגולים השונים של יוזמות חקיקה שמטרתן הייתה להרחיב את מצבת המתגייסים לצבא התגלע ויכוח עמוק בליבת הזרם הליטאי בשאלה אם להתנגד לכל יוזמת חקיקה המקדמת גיוס, או שמא חקיקה זו היא בבחינת עובדה מוגמרת וכל שנותר הוא לנסות ולהשפיע על פרטי ההסדר. על רקע ויכוח זה, בשנת 2012 התפלג מהציבור הליטאי מי שלימים נודע כ"פלג הירושלמי", הממוקם אידאולוגית בין הזרם הליטאי המרכזי לבין העדה החרדית. אנשי הפלג הירושלמי היו עד לאחרונה בשר מבשרו של המיינסטרים הליטאי לכל דבר ועניין, ואף לאחר הפילוג עדיין רב המשותף על המפריד. כך, אף שמדובר בזרם מובחן, שבחלקו גם הפסיק ליטול תקציבי מדינה, הוא עדיין קרוב מאוד לזרם המרכזי ולפיכך בעל פוטנציאל השפעה של ממש עליו.

ג. מן הגיוס לעימות עם המשטרה

עוד לפני 7 באוקטובר פג תוקפו החוקי של הפטור הגורף לתלמידי הישיבות משירות צבאי, מצב שחייב אותם בשירות כבני גילם הלא-חרדים. אירועי טבח שמחת תורה ומלחמת חרבות ברזל והצורך הגובר בכוח אדם העמיקו את הביקורת הציבורית על אי-השוותפות החרדית בנטל הביטחון. לכך נוספה פרשנות בג"ץ למצב המשפטי, שלפיה המדינה אינה רשאית להעביר כספים למוסדות החינוך של צעירים חייבי גיוס. כל אלו הביאו למתיחות גואה בין הציבור החרדי בכללותו לבין המדינה והציבור המשרת. עם זאת, לבד מהפגנת ענק אחת באוקטובר 2025² הרוב המוחלט של המנהיגים הרוחניים של הזרם המרכזי החרדי בחרו שלא "לשבור את הכלים", ומלבד הטפה לאי-גיוס בניגוד לחוק, לא התעמתו באופן חזיתי עם המדינה ורשויות האכיפה. גדולי

¹ מבחינה היסטורית, מאבקי השבת בירושלים היו מן הזירות הראשונות שבהן עוצבה המחאה החרדית נגד המדינה: כבר ביוני 1948 נערכה הפגנת המונים נגד חילולי שבת, ובהמשך ליוו את העיר מאבקים סביב קולנוע אדיסון, כביש רמות וכביש בר-אילן. לצידם התקיימו גם מאבקים סביב חפירת קברים, שחלקם סחפו מפגינים ממגוון זרמים חרדיים.

נקודת מפנה רחבה יותר הייתה הפגנת הענק הכלל חרדית נגד בית המשפט העליון ב-14 בפברואר 1999, שבה השתתפו, לפי ההערכות, בין כרבע מיליון לחצי מיליון איש, על רקע פסיקות שנתפסו כפגיעה בסטטוס-קוו בענייני דת ומדינה. לאחר מכן התקיימו עוד כמה הפגנות ענק. האחת ב-2010, נגד החלטת בג"ץ שביטלה את ההפרדה העדתית בבתי הספר בעמנואל. בהפגנה זו השתתפו על פי ההערכות כמאה אלף איש (כשישים אלף בירושלים והשאר בבני ברק). לאחר מכן התקיימה הפגנה נוספת ב-2 למרץ 2014 על רקע דיוני חוק הגיוס. וכוונת המחוקק להגדיר יעדי גיוס שנתיים, ולהטיל סנקציות כלכליות ופוליטיות במקרה של אי עמידה בהם. בעקבות כך הכריעו הרבנים שיש לצאת להפגנת ענק שאורגנה תחת השם "עצרת המיליון". על פי הערכות המשטרה השתתפו בה כ-300 אלף איש, אולם לטענת המארגנים היו בה יותר מחצי מיליון איש. הפגנת ההמונים האחרונה התקיימה בכניסה לירושלים ב-30 באוקטובר 2025, במחאה על גיוס החרדים לצה"ל, מעצרי תלמידי ישיבות חרדים ומהלכים לקידום הסדרי גיוס מחייבים לציבור החרדי. המארגנים כינו גם אותה "עצרת המיליון" אך מספר המשתתפים בעצרת, לפי הערכות שונות, היה דומה למספר המשתתפים ב"עצרת המיליון" הקודמת ועמד על כ-200,000 או 300,000 איש.

² חזקי שטרן, [מהאוויר ומהמרפסות: 49 רגעים שלא ישכחו מעצרת הענק והיסטורית](#), אתר כיכר השבת, 30.10.2025.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

הדור הליטאים אף חזרו וקראו שלא להשתתף בהפגנות.³ מנגד, הפלג הירושלמי אימץ את הסגנון הלעומתי של הקנאים, וצעירים מן הפלג נוהגים לצאת להפגנות ולחסימות כבישים מאורגנות לאחר מעצרים של עריקים.

על מנת להתמודד עם הסיטואציה החדשה שבה צעירים חרדים רבים שאינם מתגייסים מעוכבים על ידי המשטרה ונשלחים לכלא צבאי לאחר שהפרו את החוק, המערכות החרדיות יצרו מנגנוני תמיכה בדמות קווי מידע וסיוע המספקים ליווי משפטי ותמיכה כלכלית, רוחנית וחברתית לצעירים שנעצרו.⁴ לצד קווי מידע וסיוע אלו של הזרם המרכזי, הפלג הירושלמי הקים "קו חס" המיועד לדיווח על ניסיונות למעצר עריקים, או בלשונם "ניסיונות חטיפה", ובהינתן האות עשרות מתנדבים מוזנקים להתעמת עם גורמי האכיפה ולעיתים קרובות אף מצליחים לסכל מעצר עריקים.⁵ בשלהי 2025 (18.12.2025), צעיר מחוגי הקנאים התעמת עם פקח עירייה שרשם לו דוח. ניצוץ קטן זה הספיק כדי להצית את האוויר רווי אדי הדלק ברחוב בר אילן בירושלים,⁶ ולאחר שוטרים נקראו לזירת העימות בין הצעיר לפקח, עלה בקרב הנוכחים החשש שהצעיר וחבריו העריקים שבאו לעזרתו יוסגרו למשטרה הצבאית. בעקבות זאת החלו מהומות נרחבות שגררו טענות חמורות על יד קשה מצד המשטרה מצד אחד, ועל פגיעה של ממש ב-13 שוטרים שנוקקו לטיפול רפואי ועל נזק כבד לניידות משטרה מהצד השני.⁷ עשרה ימים לאחר מכן (28.12.2025), בהפגנה אלימה נוספת של הפלג הירושלמי בבני ברק, התקבלו תלונות על אלימות משטרתית גם נגד ילדים.⁸ על רקע התלונות והתיעוד הקשה מההפגנה הורה המפכ"ל להשעות את השוטר שתועד מכה מפגינים ולתחקר את האירוע.

אירועים אלו עמדו ברקע הטרגדיה שאירעה בהפגנה נוספת של הפלג הירושלמי, הפעם בירושלים. ב-6.1.2026 התקיימה ברחוב בר אילן בירושלים הפגנה אלימה נגד הגיוס שבמהלכה נקלע נהג אוטובוס לתוך ההמון.⁹ לאחר שהותקף בידי צעירים חרדים התקשר הנהג למשטרה, אך כשזו לא הגיעה הוא החל בנסיעה שבמהלכה דרס למוות נער בן 14 שנתלה על אחורי האוטובוס.¹⁰ מאוחר יותר פורסם כי בעקבות תיאום עם מארגני ההפגנה ההנחיה המשטרתית לכלל הכוחות הייתה שלא להיכנס לאזור

³ נתי קאליש, [הגר"ד לנדו נגד ההפגנות: "מזיקים גדולים, לא להשתתף"](#), אתר אמס, 13.01.2026.

⁴ אלי הירשמן, [הארגונים שפועלים כדי למנוע מעצרים חרדים להתייצב בבקו"ם בכל מחיר](#), אתר מאקו, 23.01.2025; יענקי פרבר, [אסיר עולם התורה על סוס, עם שטיח אדום מלכותי](#), אתר בחדרי חרדים, 4.06.2026.

⁵ שילה פריד, ["החוטפים הגיעו": 54,000 צוים בדרך - כך נערכים המשתמטים להיאבק בצה"ל](#), אתר YNET, 9.07.25; אלי הירשמן, [בהלה ברחוב החרדי בעקבות שורת דיווחים על מעצרי עריקים ברחבי הארץ: "החוטפים הגיעו"](#), אתר N12, 05.08.25; יוסי פלד, [שוטרי המשטרה הצבאית נאלצו לשוב כלעומת שבאו](#), אתר 'המחדש', 25.08.2025; ישראל לפקוביץ, [מהומת ענק: מפגינים חרדים הפכו ניידת משטרה צבאית - מספר עצורים](#), אתר בחדרי חרדים, 26.11.25.

⁶ מערכת JDN, [13 שוטרים נפצעו, 4 עצורים: כך התפתחה הפרת הסדר ההמונית בירושלים](#), 18.12.2025.

⁷ צביקה סגל, [המהומות בירושלים נמשכות | התושבים טוענים: "הופעלה אלימות חריגה, חפים מפשע נפגעו"](#), אתר בחדרי חרדים, 18.12.2025.

⁸ נתי קאליש, [תיעוד מזעזע מהפגנת 'הפלג': שוטר מכה וחונק ילד חרדי](#), אתר אמס, 28.12.2025.

⁹ אלכסנדרה לוקש ונינה פוקס, [העיתונאי חיים גולדיטש שהותקף בהפגנה בירושלים: "לוחמי מג"ב אמרו לנו להתחבא"](#), אתר YNET, 07.01.2026.

¹⁰ עידן בלומהוף ושילה פריד, [נער נהרג מדריסת אוטובוס בהפגנת ענק של חרדים נגד גיוס בירושלים](#), חדשות ynet, 06.01.26.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

ההפגנה¹¹. אין להוציא מכלל אפשרות שהנחיה זו ניתנה בעקבות אירועי ההפגנה באותו אזור שלושה שבועות קודם לכן.

ד. בין שיטור יתר לשיטור חסר

מדיניות של המשטרה כלפי אזרחים, ובפרט כלפי קבוצות מיעוטים, עלולה להתפס – ולעיתים אף להיות בפועל – מפלה, באמצעות תופעות המכונות "שיטור יתר" ו"שיטור חסר". שיטור יתר נוגע למכלול של פעולות ומדיניות שיטור המייחדות קבוצה מסוימת על בסיס מאפיין זהותי (צבע עור, לבוש וכדומה) ומתייחסות אליה באופן שונה מהאחרות. היחס השונה מתבטא בין היתר בעיכוב, ביחס מחמיר, או, במקרים אחרים, גם בהפעלת כוח רב או אלימות. שיטור חסר הוא אופן אחר של אפליה, המתבטאת בהזנחה של קבוצות אזרחים, בהפקרתן לפשיעה ואלימות או התעלמות מבעיות המטרידות אותן.

האירועים שתיארנו לעיל מלמדים על מדיניות לא עקבית של שיטור יתר וחסר אל מול התפרעויות שכללו פגיעה בשוטרים וברכוש משטרתי וחייבו את המשטרה לתגובה תקיפה. בחלק מהאירועים בחרה המשטרה להפעיל יד קשה, ולעיתים אלימות, ובאחרים דווקא להימנע ממעורבות ובפועל לאפשר את ההתפרעויות, בניסיון ככל הנראה להקטין חיכוך עם האוכלוסייה.

הפגנות החרדים עסקו ברובן בנושא הגיוס, אבל אירועים נוספים תרמו גם הם להסלמה. עימות חריף התרחש גם לאחר טרגדיה שאירעה במעון בירושלים (ב-19.01.2026) שבו נפטרו שני תינוקות. המדינה ביקשה לבצע ניתוח לאחר המוות על מנת לקבוע את סיבת האירוע הקשה. בתגובה הורו רבני העדה החרדית ומנהיג הפלג הירושלמי לצאת להפגנות על מנת למנוע את חילול כבוד המת. לאחר ששבו קבוצות צעירים מהפגנה בפאתי המושב החרדי קוממיות, אוטובוס שנסע במהירות פגע באחד מהם והרגו.¹² גם כאן, כבמקרה הקודם, הנהג הפוגע שוחרר עד מהרה למעצר בית, עובדה שחיזקה את תחושת הציבור החרדי שהופקר ושחיייו אינם שווים בערכם לחיי אחרים.

ככל הנראה בשל האירועים הללו וההערכה שהעיוותים צפויים להתרחב הצהירה המשטרה, שגם קודם לא השקיעה בכך מאמצים מרובים, כי לא תשתתף כלל במבצעי איתור ומעצר של חיבבי גיוס חרדים הנערכים על ידי המשטרה הצבאית, בשל מחסור בכוח אדם וחשש מהפרות סדר.¹³ בהמשך פורסם כי המשטרה סירבה לבקשת ראש אכ"א, אלוף דדו בר כליפא, לגבש נוהל לעיכוב דרושים למעצר שנתפסים במעצרים אקראיים עד הגעת המשטרה הצבאית – אף שכליפא התחייב כי זמן ההגעה יעמוד על 20–30 דקות. במשטרה הסבירו כי הדבר אינו אפשרי, מאחר שאין לה כוח אדם להתמודד

¹¹ ענבר טויוזר, [דריסת הנער החרדי בהפגנה נגד הגיוס: השוטרים הונחו שלא להכניס נייזות לשטח המחאה](#), חדשות N12, פורסם 09.01.2026.

¹² אלי הירשמן, ["אמא'לה, משוגע, לא": תיעוד חדש מדריסת הנער – מתוך האוטובוס](#), חדשות N12, 21.01.2026.

¹³ יהושע (גיוש) בריינר, [המשטרה הודיעה לצבא שלא תסייע במבצעים למעצר משתמטים חרדים](#), אתר הארץ 01.02.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

עם ההשלכות. אם יתפתחו מהומות, על השוטרים יהיה להתעסק בדברים אחרים.¹⁴

בדיון שהתקיים בכנסת עלה כי המשטרה נמנעת באופן תדיר מעיסוק במעצר עריקים:

גורמי הצבא מסרו, כי בממשק שבין משטרת ישראל לבין המשטרה הצבאית מתעוררים קשיים משמעותיים, בפרט כאשר מדובר בתיאום פעולות מעצר בשכונות חרדיות או שכונות מעורבות [...] בשל כך, בעת הזו, בפועל, השוטרים הצבאיים לא מקבלים, ככלל, אישור ממשטרת ישראל לבצע פעולות בשכונות חרדיות.

עוד דווח כי: "גורמי הצבא אף ציינו כי על פי מדיניות המשטרה, עריקים או משתמטים בני הציבור החרדי הנעצרים במעצרי אקראי על ידי המשטרה, ומתברר תוך כדי העיכוב שהם עריקים או משתמטים, בפועל משוחררים לדרכם".¹⁵

בתגובה לדברים הללו מתחה היועצת המשפטית לממשלה ביקורת קשה מאוד על המשטרה ודרשה מהייעוץ המשפטי במשטרה להביא את הדברים שעלו בדיון לדרג הפיקודי – "לשם בחינת האפשרות לשפר את שיתוף הפעולה בין הצבא למשטרה באכיפת החוק כלפי משתמטים בטווח הזמן המיידית".¹⁶

ביום ראשון, 15 בפברואר 2026, הגיעו שתי חיילות מהמשטרה הצבאית לבני ברק, ככל הנראה על מנת לחלק עלונים למיועדים לשירות ביטחון. הקו החם של הפלגים הקיצוניים דיווח כי "כוחות הטומאה מסתערים" וקרא "בואו לעזרת השם בגיבורים". הידיעה עשתה לה כנפיים והמונים החלו לזרום לרחובות על מנת לסכל את מה שהם ככל הנראה סברו שהתרחש – ניסיון מעצר של חיילי גיוס. המשטרה נקראה לחלץ את החיילות, ובמהלך החילוץ הפכו המפגינים ניידת משטרה, הציתו אופנוע משטרתי ופחי זבל ופצעו שלושה שוטרים.

הפלגים הקיצוניים פרסמו הודעה נוספת: "מזה זמן רב כוחות הטומאה מבצעים פוגרום בישיבת ביהוש [ישיבה חסידית מקומית]", הידיעה הקצרה נחתמה בקריאה: "רדו למטה מהר, בואו והצילו!".¹⁷ בעקבותיה הגיעו לזירה מפגינים רבים וגם כוחות משטרה ופרשים שעשו שימוש ברימוני הלם. לטענת הפלגים הקיצוניים חזרה המשטרה לאזור בכוחות מתוגברים אחרי שהפרות הסדר הסתיימו, "ובצעד נקמני פרצה לתוך בנייני מוסדות ביהוש וערכו פוגרום המזכיר תקופות אפלות בהיסטוריה היהודית. כשבהמשך הם עוצרים עוברים ושבים בהם ילדים ואישה חרדית שנעצרה בברוטליות שאין לה אחר ורע".¹⁸

¹⁴ רועי ינובסקי, [הנוהל של ראש אכ"א לעיכוב משתמטים חרדים - שהמשטרה סירבה לו](#), אתר כאן, 2.2.2026.

¹⁵ משה גורלי, [המהומות בבני ברק: לאן נעלם בן גביר?!](#), אתר כלכליסט, 16.02.2026.

¹⁶ חן מענית ויהושע (גיוש) בריינר, [היועמ"שית: בשל חוסר שיתוף פעולה של המשטרה, הצבא אינו פועל נגד משתמטים חרדים](#), אתר הארץ, 01.02.2026.

¹⁷ ההודעות הופצו בידיש באמצעות "ווטסאפ קולי" שירות בו רבים שאינם מחזיקים טלפונים חכמים מקבלים הודעות קוליות באמצעות הודעה מוקלטת למינוי הקו. ההודעות תורגמו על ידי הכותב.

¹⁸ הציטוט הינו מתוך פמפלט הסברה פנימי שהופץ בציבור החרדי.

הטענות על שיטור יתר אגרסיבי וקשה במיוחד הופיעו למחרת בכל הביטאונים החרדיים – מ"יתד נאמן" של מפלגת דגל התורה ועיתון "המבשר" החסידי של מפלגת אגודת ישראל ועד עיתון "הדרך" הספרדי של מפלגת ש"ס: לצד התנערות ברורה וחדה מהאלימות הקשה של המפגינים ביקרו הכותבים גם את התנהגותה של המשטרה. טענות אלו לו בסרטונים שהופצו ברשתות החברתיות שבהם נראו שוטרים מושכים פאה מעל ראשה של אישה חרדית, מכים עובר אורח על אופניים ואף משליכים רימוני הלם לא רחוק מעגלת תינוק.

ה. הסלמה בחיכוכים ופגיעה בסמלי שלטון

לאחר הפוגה של חודשים מספר בהתנגשויות בין הציבור החרדי לבין המשטרה בשל מלחמת "שאגת הארי", העימותים חזרו. באפריל 2026, לאחר שהממשלה לא סיפקה תוכנית עבודה נחושה לגיוס חרדים במועדים שנקבעו בפסיקה קודמת, בג"ץ הורה כי יש לנקוט צעדים מעשיים ולהתנות הטבות והנחות שונות בהסדרת המעמד מול הצבא. בג"ץ הורה לדווח לו בראשית יוני 2026 על צעדים אלו, וכן על האופן שבו המשטרה מקיימת את חובתה לסייע למשטרה הצבאית. על רקע חידוש הפעילות היזומה של צה"ל למעצר עריקים, כבר בשלהי אפריל נרשם ביטוי ראשון להסלמה זו. חרדים קיצונים מן הפלג הירושלמי פרצו לביתו באשקלון של קצין המשטרה הצבאית הראשי, תא"ל יובל יאמין, ונכנסו לחצר הבית בעת שבני משפחתו שהו במקום. כוחות משטרה פינו את הפורעים ו-25 מהם נעצרו. האירוע סימן מעבר מן העימות בזירת ההפגנה או מול כוחות המשטרה אל פגיעה ישירה במפקד בכיר המזוהה עם הפעלת מנגנון האכיפה הצבאי.¹⁹

בשלהי מאי 2026 דווח כי המשטרה הצבאית פנתה למשטרת ישראל בבקשה להרחיב את המעצרים נגד בחורי ישיבות ואברכים, בכלל זה פעילות בערים חרדיות, אך במשטרה סירבו לשתף פעולה.²⁰ בהמשך דווח כי הושגה הסכמה בין המשטרה הצבאית למשטרת ישראל על מעצרים יזומים של עריקים בטווח הזמן הקרוב. ההוראות החדשות כללו צעדים מעשיים ובכללם שינוי מדיניות של המשטרה במפגשים אקראיים עם משתמטים או עריקים ויציאה למבצעי מעצרים יזומים בשיתוף כוחות בין צה"ל למשטרה.²¹

טרם יבשה הדיו על מסמך ההוראות החדש, ובלילה שבין מאי ליוני 2026 התגברו ההתנגשויות בין החברה החרדית למשטרה. בעקבות מעצרו של בחור ישיבה שהוגדר עריק והובא לתחנת המשטרה בבית שמש, בפלגים הקיצוניים הופצה הודעה שקראה להתייצבות במקום. בתוך זמן קצר הגיעו אל התחנה מאות חרדים, פרצו לתוכה והתעמתו באלימות עם השוטרים. המשטרה הדפה את המתפרעים אל מחוץ לתחנה והפעילה אמצעים לפיזורם, אך העימות נמשך גם בסביבתה: על פי הודעת המשטרה, חלק מן המוחים גרמו נזק למרחב התחנה, יידו אבנים לעבר השוטרים, הציתו צמחייה וכמה נקודות ביער הסמוך – שרפות שכובו בידי כוחות כבאות והצלה – ואף הניחו אבנים על

¹⁹ שילה פריד, סיון חילאי, [בהוראת הרב: חרדים קיצונים פרצו בהפתעה לבית קצין משטרה צבאית ראשי, ונכנסו לחצר](#), 28.04.2026.

²⁰ שלום שטיין, [הכחולה סירבה לבקשת הירוקה: אין לנו מספיק שוטרים](#), אתר אמס, 25.5.2026.

²¹ אבישי גרינצייג, [היועמ"שית: הושגו הסכמות בין המשטרה למצ"ח על מעצרי עריקים יזומים](#), אתר i24, 31.5.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

הכביש במטרה לחסום את התנועה. שמונה מן המשתתפים נעצרו בחשד להפרת הסדר הציבורי ולתקיפת שוטרים.

ההסלמה גברה ואף קבעה שיא נוסף, כאשר מוקד המחאה עבר מן המשטרה עצמה ומפקדיה אל אחד מסמלי מערכת המשפט. ב-3 ביוני 2026 הגיעו עשרות חרדים קיצוניים לביתו של המשנה לנשיא בית המשפט העליון, השופט נעם סולברג, ביישוב אלון שבות, במחאה על מעצרי עריקים ועל החלטות בג"ץ בסוגיית הגיוס. על פי דיווחים בתקשורת, המתפרעים גרמו נזק כבד לבית, לחצר ולרכבו של השופט, ניפצו חלונות ועציצים, ואף ניסו להיכנס אל שטח הבית. המשטרה עיכבה עשרות חשודים, ובחלק מן הדיווחים נמסר כי נעצרו יותר משישים מן המשתתפים.²² בהמשך החקירה התברר כי כוונת המפגינים הייתה פגיעה פיזית בשופט סולברג עצמו, ואלמלא הגעת כוח היס"מ למקום היה האירוע עלול להסתיים בתקיפה חמורה בהרבה. הדבר הביא גם למעורבות של השב"כ באירועים.²³

חשיבותו של האירוע האחרון אינה רק בהיקף הנזק או במספר העצורים, אלא במעבר מפגיעה בשוטרים וברכוש משטרתי לפגיעה ישירה בביתו של שופט מכהן בבית המשפט העליון ואף בשופט עצמו. בכך נחצה קו נוסף: המחאה לא הופנתה עוד רק כלפי מי שמבצעים בפועל את המעצרים, אלא גם כלפי הנתפסים כמי שמעניקים להם גיבוי משפטי ומוסדי. בעקבות מעצרו של המעורבים התפתחו בסוף השבוע מהומות נוספות בירושלים ובבית שמש. לפי הדיווחים, מאות חרדים קיצוניים מחו על מעצר הפורעים מבית השופט סולברג; בירושלים ניסו מפגינים לפרוץ לתחנת המשטרה "לב הבירה"; ובבית שמש התפתחו עימותים שבמהלכם יידו מפגינים חפצים ואבנים לעבר כוחות המשטרה, ואלה השתמשו באמצעים לפיזור הפגנות.²⁴

אירועים אלו ממחישים כי ההסלמה אינה מתמצה עוד בדפוס המוכר של הפגנות נגד מעצרי עריקים, אלא מתאפיינת גם פגיעה בסמלי שלטון, ניסיון להרתיע בעלי תפקידים במערכת המשפט, והתגייסות מחודשת לטובת מי שנעצרו ונתפסים כפועלים בשם המאבק. דווקא משום כך יש חשיבות להבחנה הפנימית בתוך החברה החרדית בין הזרם המרכזי, שחלקים ממנו חרפו את הרטוריקה, וכפי שנראה בפרק הבא מנהיגיו הפוליטיים אף קוראים לניתוק קשרים עם המשטרה; הפלג הירושלמי, שמוביל רפרטואר מחאה לעומתי אך מתנער מן הפגיעה בבית השופט; וחוגי הקנאים הקיצוניים ביותר, שאצלם ההתנגדות למדינה ולמוסדותיה מתורגמת לעיתים לפעולה אלימה וישירה.

בדיווחים באתרים חרדיים המתפרעים בבית השופט סולברג זוהו עם חוגים קנאיים קיצוניים, ובכללם אנשי נטורי קרתא או העדה החרדית ולא עם הזרם המרכזי של החברה החרדית.²⁵ יתרה מזו, כבר באותו ערב דווח כי גם גורמים

²² אלי הירשמן, [עליית מדרגה מסוכנת: חרדים קיצוניים ניסו לפרוץ לביתו של השופט סולברג והשחיתו את חצרו](#), חדשות 12N, 3.6.2026.

²³ ברהנו טגניה, ["תכננו לפגוע פיזית בשופט העליון": גילויים דרמטיים מחקירת ההתפרעות מול ביתו של סולברג](#), חדשות N12, 06.06.2026. מאחר שמדובר במידע שמקורו בגורמי חקירה, יש להתיחס אליו בשלב זה כאל טענה חקירתית ולא כאל ממצא משפטי חלוט.

²⁴ לירן תמרי, [מהומות בי-ם ובבית שמש: מאות חרדים הפגינו בשבת נגד מעצר המתפרעים בבית סולברג](#), אתר YNET, 05.06.2026.

²⁵ שילה פריד, [מהחסידיניות האנטי-ציוניות: מי הקיצוניים שהתפרעו וגרמו נזק לבית השופט סולברג?](#), אתר YNET, 4.06.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

בפלג הירושלמי התנערו מן המעשים והבהירו כי אין להם יד ורגל בהם.²⁶ הבחנה זו חשובה, שכן היא מסמנת את המחלוקת בתוך החברה החרדית: גם כאשר רפרטואר המחאה של הפלגים הרדיקליים מחלחל אל שולי המיינסטרים, עדיין מתקיימים גבולות פנימיים בין מחאה חריפה, חסימות כבישים ושיבוש מעצרים לבין פגיעה ישירה בביתו של שופט. ואולם ניתן להבחין בבירור שמגמת ההקצנה חלה בכלל הציבור החרדי, מהקבוצות הקיצוניות הנוקטות אלימות חריפה יותר ועד הנכונות של קבוצות נוספות להתעמת.

ככלל, סוגיות הגיוס, הציות לחוק ושיתוף הפעולה עם המשטרה משרטטות את המחלוקת בחברה החרדית בין הקבוצות המבקשות להשתלב לבין הקבוצות החותרות לשימור הבידול, ואת האתגר העומד לפתחה של המנהיגות החרדית. מנהיגות זו נדרשת להתמודד עם המתח הגובר בין החברה החרדית לחברה הכללית סביב שאלת הגיוס וההשתלבות, ועם יחסיה של החברה החרדית עם מוסדות המדינה בכלל והמשטרה בפרט.

1. המנהיגות החרדית: מערעור הסמכות המדינתית לניתוק שיתוף הפעולה

האירועים שתוארו לעיל לא נותרו בגדר עימותים מקומיים בין קבוצות מפגינים לבין המשטרה. ככל שהתרחבו המעצרים של חייבי הגיוס, וככל שמשטרת ישראל נדרשה לשתף פעולה באופן פעיל יותר עם המשטרה הצבאית, כך התפתח המשבר גם במישור היחסים שבין הנהגת הציבור החרדי לבין מוסדות המדינה ושאלת הציות ושיתוף הפעולה. אם בעבר הקפידה הנהגת הזרם המרכזי, ובייחוד ההנהגה הליטאית, להבחין בינה לבין הפלג הירושלמי וחוגי הקנאים, במאי-יוני 2026 ניכר שינוי בטון, ברטוריקה ובדפוסי הפעולה.

ביטוי ראשון להחרפת השיח הרבני נשמע בכנס שהתקיים ב-3 במאי 2026 ונושאו היה ההתנגדות לכלל מסלולי הגיוס החרדיים בצבא. בכנס נשא דברים הרב יצחק רצאבי, מבכירי הרבנים החרדים יוצאי תימן ומהפוסקים המרכזיים בקהילות אלו, וטען כי לא ברור כלל שלחוקי המדינה יש תוקף הלכתי מחייב. לדבריו, אף ש"תמיד יש נדון אם יש תוקף לחוקים של המדינה", במצב שבו המדינה "מפלה את היהדות החרדית, שומרי התורה והמצוות [...] בכל מקום ובכל שטח", ממילא "הדבר הזה יתבטל ואין על מה לדבר בכלל". הרב רצאבי אף חרף את הדברים וטען כי המדינה הוקמה בידי "אנשי רשע" שמטרתם הייתה "להרוס את היהדות" ו"לעקור את התורה". דברים אלו אינם מסתפקים בביקורת על מדיניות הגיוס או על התנהלות המשטרה, אלא מערערים על עצם התוקף הנורמטיבי של חוקי המדינה. בכך הם מסמנים מעבר משיח של התנגדות למדיניות מסוימת לשיח רחב יותר של דה-לגיטימציה של מוסדות המדינה.²⁷

על רקע זה יש להבין את הצעד המתואר להלן. ב-27 במאי 2026 שיגר יו"ר דגל התורה, חבר הכנסת משה גפני, מכתב לנציגי המפלגה ברשויות המקומיות שבו הוא קרא להפסיק לאלתר את שיתוף הפעולה עם המשטרה.²⁸ במכתבו כתב כי

²⁶ ראו [הסתייגות ברשת החברתית, שרי רוט, המשתפת צילום מבית השופט סולברג](#), יואלי ברים, ערוץ 13, 3.6.2026.

²⁷ שילה פריד, "[כשהמשיח יבוא - נצטרך לסקול חילונים](#)": כינוס הרבנים נגד הגיוס לצה"ל, אתר YNET, 07.06.2026.

²⁸ דקלה אהרון שפרן, [גפני נגד המשטרה: "קורא להפסיק לאלתר את שיתוף הפעולה"](#), אתר כאן, 27.5.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

"בעקבות התערבות משטרת ישראל במעצר האברכים ותלמידי הישיבות לומדי התורה", ומתוך רצון שלא להיות "שותפים לפגיעה בתורה הקדושה ובלומדיה", יש להפסיק "את שיתוף הפעולה עם נציגי המשטרה, לרבות השיטור העירוני, בכל הרשויות המקומיות ברחבי הארץ, עד להודעה חדשה". עצם הקריאה לניתוק היחסים עם המשטרה היא שינוי של ממש. לאורך השנים התפתחו בין רשויות חרדיות לבין המשטרה מנגנוני עבודה משותפים במגוון תחומים: שיטור קהילתי, אבטחת אירועים, טיפול באלימות, פגיעות מיניות, נוער בסיכון ושיתופי פעולה מוניציפליים שוטפים. לפיכך משמעותו של המכתב חרגה ממחאה נקודתית נגד מעצרי עריקים.

הקריאה של גפני זכתה במהירות לגיבוי מצד ראש עיריית ביתר עילית ויו"ר פורום הרשויות החרדיות, מאיר רובינשטיין. במכתב פומבי למפכ"ל המשטרה, רבניצב דני לוי, כתב רובינשטיין כי המציאות שבה "המשטרה הפכה לאויב המגזר החרדי" אינה מאפשרת עוד את המשך שיתוף הפעולה המוניציפלי עימה. לדבריו, הרשויות החרדיות יבחנו ביטול של הסכמים קיימים, לרבות הקצאות מבנים עירוניים לתחנות משטרה, ביטול השיטור הקהילתי והקפאת שיתופי פעולה בתחומים של שיפור הביטחון הקהילתי. רובינשטיין אף הזהיר כי אובדן האמון במשטרה עלול להביא לכך שגם חובת הדיווח לא תמומש, ובכך ליצור, לדבריו, "סכנת נפשות כפשוטו".²⁹ יומיים לאחר מכן חזר על הדברים בריאיון, ואף הזהיר כי המדינה "תבער כמו בקפלן".³⁰ הצהרתו של רובינשטיין על אי-ביצוע של חובת הדיווח במיוחד, שכן חובת הדיווח של אנשי מקצוע למשטרה, מעבר לחובתם המוסרית ואחריותם כלפי הציבור, היא על פי חוק.

גם גורמים בדגל התורה תיארו את המהלך כנקודת מפנה ביחסים שנבנו במשך שנים בין החברה החרדית למשטרה. על פי דיווח ב"הארץ", מקור במפלגה אמר כי משמעות ההחלטה היא ניתוק קשרים מלא – מאישורים לאירועי הכנסת ספר תורה ועד טיפול באלימות במשפחה ובפגיעות מיניות. לדבריו, החלטת המפכ"ל הייתה "צעד אחד רחוק מדי" ו"שרפה את הגשר שנבנה במשך עשורים בין המשטרה לחברה החרדית".³¹ בכך הובהר כי המשבר אינו מוגבל עוד לסוגיית הגיוס בלבד, אלא מאיים על תשתיות שיתוף הפעולה האזרחיות שבין המשטרה לבין החברה החרדית.

הקריאות לניתוק היחסים עם המשטרה לא נותרו ברמת ההצהרות בלבד. ב-3 ביוני 2026 דיווח העיתונאי שילה פריד כי חברי מועצת עיריית בני ברק המזוהים עם הפלג הירושלמי פרסמו הודעה לציבור שבה הזמינו תושבים המתלבטים אם להגיש תלונה למשטרת ישראל לפנות תחילה ללשכותיהם.³² המהלך הוצג כחלופה למגע ישיר עם המשטרה, והוא משקף ניסיון להרחיב את רעיון ההתבדלות ממוסדות האכיפה מן המישור הרטורי למישור המעשי. מכתבי גפני ורובינשטיין עסקו בעיקר ביחסים המוסדיים שבין הרשויות המקומיות לבין המשטרה, ואילו כאן כבר הופיעה פנייה ישירה אל הציבור עצמו לצמצם את המגע עם המשטרה ולהסתייע במנגנונים קהילתיים

²⁹ מערכת JDN, [פורום הרשויות החרדיות למפכ"ל: "נבטל את שיתופי הפעולה עם המשטרה"](#), אתר JDN, 1.6.2026.

³⁰ אבי בלוס, [נהפוך את המדינה כמו קפלן, לא נוגעים בבחורי הישיבות](#), אתר אמס, 3.6.2026.

³¹ אהרן רבינוביץ, [כשדעתי נגד ארצי יהדות התורה והרחוב החרדי, ייתכן שהמשבר הנוכחי לא יסתכם באיומים](#), אתר הארץ, 3.6.2026.

³² ראו [שילה פריד ברשתות החברתיות](#), 3.6.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

חלופיים. בכך ניתן לראות ביטוי נוסף למגמה רחבה יותר של ערעור הלגיטימיות של המשטרה בקרב חלקים מן הציבור החרדי ושל חיפוש אחר מסגרות פנימיות שיחליפו, ולו באופן חלקי, את מוסדות המדינה.

בד בבד חל שינוי גם ברטוריקה של הזרם המרכזי בכל הקשור להשתתפות בהפגנות. ב-2 ביוני 2026 הקדיש "יתד נאמן", ביטאונה של דגל התורה, את כותרתו הראשית לעימות סביב סוגיית הגיוס. תחת הכותרת "מלחמה!" נכתב כי המדינה, באמצעות זרועותיה המשפטיות, הכריזה מלחמה "על ה' ועל משיחו". הבחירה ברטוריקה מלחמתית חריגה במיוחד על רקע הקו המאופק יחסית שאפיין קודם לכן את ההנהגה הליטאית, אשר ביקשה להגיע להסדר עם המדינה ולהימנע מהסלמה חזיתית.

החרפה זו באה לידי ביטוי גם ביחס למחאה עצמה. במשך שנים הוצגו ההפגנות, חסימות הכבישים והעימותים עם רשויות האכיפה כמאפיינים של הפלג הירושלמי ושל קבוצות קנאיות ולא של הזרם המרכזי. ואולם בראשית יוני 2026 ניכרו סימנים לטשטוש הגבול הזה. הרב אליאב מילר, יו"ר "לב שומע" ומבכירי דגל התורה, כתב כי "משהו עמוק משתנה בימים אלו ברחוב החרדי". לדבריו, אם בעבר המחאות היו נחלתם של אנשי הפלג הירושלמי, כיום "הספקות הללו מתחילים לנקר גם בלב המיינסטרים החרדי".³³ דברים אלו משקפים הכרה פנימית בכך שרפרטואר המחאה של השוליים החרדיים מתחיל לחלחל אל המרכז.

ביטוי נוסף לכך הופיע בדיווח של העיתונאי ארי קלמן. על פי הדיווח, רבני דגל התורה, הרב משה הלל הירש והרב דוד כהן, נשאלו אם על תלמידי הישיבות להצטרף למוקד "צבע שחור" הפועל לשיבוש מעצרי עריקים באמצעות הפגנות לא חוקיות שרבות מהן מתגלגלות לאלימות, ותשובת שניהם הייתה חיובית.³⁴ אף שאין מדובר בקריאה מפורשת לאלימות, עצם מתן הלגיטימציה להשתתפות במנגנון שמטרתו לסכל מעצרים משטרתיים מסמן התרחקות מן הקו שאפיין את ההנהגה הליטאית קודם לכן.

התפתחויות אלו אינן מלמדות בהכרח על אימוץ מלא של תפיסת העולם הקנאית או על דחייה כוללת של מוסדות המדינה. ואולם הן מעידות על שינוי ממשי ביחסה של ההנהגה החרדית בזרם המרכזי למשטרה ולרשויות האכיפה. אם בעבר הוצגו העימותים עם המשטרה כתופעה שולית יחסית, המזוהה עם קבוצות קצה, ב-2026 הולכת ומתחזקת רטוריקה המציגה את המשטרה כגורם הפועל נגד הציבור החרדי ועולם התורה. במקביל, דפוסי פעולה שהיו מזוהים בעבר עם הפלגים הרדיקליים זוכים ללגיטימציה גוברת גם בקרב גורמים המשתייכים לזרם המרכזי. בכך ממחישה סוגיית הגיוס כיצד מחלוקת אזרחית משפטית מתגלגלת למשבר עמוק יותר של אמון, אי-ציות ואישיותן פועלה בין החברה החרדית לבין אחד ממוסדות האכיפה המרכזיים של המדינה.

ז. החברה החרדית והיחס לשיטור

אמון במשטרה ולגיטימציה כלפיה משקפים את היחס למדינה בכלל ואת תפיסות האזרחות. אלה בולטים במיוחד כאשר מדובר בקבוצות מיעוטים

³³ ראו [הפרגוד ברשתות החברתיות](#), 4.6.2026.

³⁴ ראו [ארי קלמן ברשתות החברתיות](#), 6.6.2026.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

אשר היחסים בינן לבין המדינה, מוסדותיה וקבוצת הרוב בה מתאפיינים בחשדנות או בעוינות. בשאלת היחסים עם המשטרה צריך לדון בהקשר הרחב יותר של ה"אוטונומיה החרדית" המאתגרת את המדינה ומוסדותיה.³⁵ ההסדרים שבין המדינה לחרדים, המאפשרים, הלכה למעשה, חינוך וכלכלה ללא פיקוח, היעדר אכיפה מלאה של החוק ואי-לגליזם, באים לידי ביטוי גם ביחסיה של החברה החרדית עם המשטרה. ראשית, מחלוקות עקרוניות הנוגעות לאורח החיים או לתביעות נגד הסדר הקיים יוצרות בקרב קבוצות כאלה א-פריורית ריחוק מהמשטרה, כמי שמזוהה עם המדינה וערכיה, ומשפיעות על האופן שבו היא נתפסת ועל הלגיטימיות שלה. שנית, ראיית המשטרה כמי שמתנכלת לקבוצה ונוקטת נגדה יד נוקשה באמצעות שיטור יתר, או מתעלמת מצרכיה ואינה מעניקה לה ביטחון כמו לאחרות באמצעות שיטור חסר, או שילוב של התפיסות הללו, פוגע באמון במשטרה. לעומת זאת – שלישיית, למרות המחלוקות והאמון הנמוך, קבוצות אלו נזקקות לעיתים למשטרה במצבי חירום או ביום-יום כשמדובר באיומים שהן אינן יכולות להתמודד עימם לבדן. כך, המתח האידיאולוגי, האמון הנמוך במחויבותה של המשטרה לשלום, והעובדה שבמקרים רבים אין לה תחליף, מציבים לפני קבוצות מיעוטים דילמות בנוגע לנכונות לקבל את סמכותה של המשטרה או לשתף פעולה עימה.

שיטור יתר, שיטור חסר והזדהות ערכית

מחקר שנערך במכון הישראלי לדמוקרטיה לפני מלחמת חרבות ברזל ובחן את עמדות החרדים כלפי המשטרה מצא כי בהשוואה ליהודים לא-חרדים, האמון במשטרה בקרב החרדים נמוך יותר, כמו גם הציון שהם מעניקים למשטרה על תפקודה ותחושת הביטחון שהיא מעניקה להם.³⁶ החרדים מעריכים את תפקודה הכללי של המשטרה כטוב פחות לעומת יהודים לא-חרדים: 58% מהחרדים מעניקים למשטרה ציון נמוך (ציון 1 ו-2 מתוך 5), שיעור כפול ויותר מזה שנמצא בקרב הציבור היהודי הלא-חרדי. רק שיעור נמוך מקרב החרדים חשים שהמשטרה מעניקה להם ביטחון אישי, וחרדים גם רוכשים פחות כבוד למשטרה ולשוטרים מיהודים לא-חרדים.

ההזדהות הערכית של אזרחים עם המשטרה עשויה להשפיע על הנכונות לציית לחוק ולשתף פעולה עימה. הזדהות ערכית כזאת בנויה על ההנחה שהמשטרה והאזרחים חולקים מערכת דומה של ערכים ושל נורמות, ושהמשטרה, בפעולתה, משמרת את הערכים הללו, המצויים בהסכמה רחבה. אומנם גם בקרב כלל היהודים בישראל ההזדהות הערכית עם המשטרה (המשטרה

³⁵ גלעד כהן קובץ, [מאוטונומיה נתמכת לאזרחות משמעותית: פרידיגמה כלכלית חדשה ליחסי המדינה והחברה החרדית](#). טיוטה לדיון לקראת כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה. המכון הישראלי לדמוקרטיה. 2026.

³⁶ גיא בן פורת ותהילה גאדו, [אלמלא מוראה של מלכות: אזרחים חרדים והמשטרה](#), מחקר מדיניות 196 (סדרת חרדים בישראל). המכון הישראלי לדמוקרטיה. 2024. המחקר כלל סקר שנערך בחודש דצמבר 2020 על ידי מכון הסקרים אסקריא, המומחה לסקרים בחברה החרדית. הסקר כלל 510 משיבים חרדים ועוד 503 משיבים יהודים לא-חרדים לשם השוואה בין הקבוצות. קבוצת המדגם החרדית מייצגת את האוכלוסייה החרדית בישראל. כך, כ-34% מהמדגם הינם מהזרם הליטאי, כ-32% מהזרם החסידי, כ-28% ספרדים ו-5% אחרים. כמו כן, המדגם כלל כ-50% גברים וכ-50% נשים; כ-50% בגילי 18-34, כ-33% בגילאי 35-54 וכ-16% בני 55 ומעלה; כ-81% הינם נשואים עם ילדים; מבחינת רמת השמרות של המשתתפים במדגם, רובם, כ-54% מהמדגם הינם שמרנים או שמרנים מאוד לפי הגדרתם העצמית, כ-14% הם מודרניים או מודרניים מאוד, וכ-32% הגדירו עצמם כניטרליים. למחקר עדכני בעניין אמון כלל הציבור במשטרה שנערך במכון הישראלי לדמוקרטיה ראו: המרכז לביטחון לאומי ודמוקרטיה ומרכז ויטרבי, [המשטרה וביטחון פנים בראי החברה הישראלית](#). המכון הישראלי לדמוקרטיה, 25.11.2025.

פועלת בנחישות למען הערכים החשובים ליי" נמצאה נמוכה, אך הזדהות זו הרבה יותר נמוכה בקרב הציבור החרדי: כ-46% מהחרדים כלל לא מזדהים ערכית עם המשטרה (לעומת 18% מהיהודים הלא-חרדים), ורק 19% מהנשאלים החרדים מסכימים שהמשטרה פועלת למען ערכים החשובים להם (לעומת 34% מהציבור היהודי הלא-חרדי).

פערים נמצאו גם בתפיסת השיטור עצמו. בעוד בציבור היהודי הלא-חרדי רק מיעוט של 26% סבורים שהמשטרה מפעילה שיטור יתר כלפי החרדים, בקרב החרדים 74% סבורים כך. בהתאמה, 83% מהחרדים (לעומת 33% מהיהודים הלא-חרדים) מאמינים שהיחס של המשטרה כלפיהם גרוע יותר בהשוואה ליחסה לאזרחים אחרים בישראל. בשאלת הביטחון האישי ושיטור החסר הפערים בין יהודים חרדים ולא-חרדים מצטמצמים. ככלל, אזרחים ישראלים רבים, ומקבוצות שונות, חיים בתחושת חוסר ביטחון ומעניקים למשטרה ציון נמוך בנוגע ליכולתה להעניק להם ביטחון אישי. רק 30% מהחרדים (לעומת 38% מהיהודים לא-חרדים) מאמינים שהמשטרה מעניקה להם ביטחון, לעומת 66% (58% בקרב יהודים לא-חרדים) שחשים שהמשטרה מעניקה ביטחון רק במידה מועטה או מועטה מאוד.

חרדים, ככלל, מזדהים פחות עם המשטרה, בפרט כאשר זו פועלת בניגוד לתפיסותיהם הערכיות כמו בנושא הגיוס, נותנים בה פחות אמון ומאמינים שהיא מפעילה נגדם מדיניות נוקשה. ואולם החרדים אינם מקשה אחד גם בנושאים הללו. העמדות כלפי המשטרה קשורות לתפיסות ודילמות רחבות יותר הקשורות באזרחות החרדית ולחלוקה בתוך החברה החרדית. ממצאי הסקר מלמדים כי שיעור גבוה של חרדים מרגישים חלק ממדינת ישראל ובעיותיה (68%), שיעור דומה של חרדים גאים בהיותם ישראלים. חלוקת החברה החרדית על ציר השמרנות-מודרניות³⁷ באה לידי ביטוי גם ביחס למשטרה. בקרב חרדים המזהים עצמם שמרנים, רבים יותר מעניקים למשטרה ציון גרוע יותר על תפקודה הכללי, מאשר אלה המזהים עצמם מודרניים והאמון שלהם במשטרה נמוך יותר.

הצורך במשטרה למרות האמון הנמוך

גם אם החרדים מסתייגים מהמשטרה, רבים מהם מודעים לחשיבותה ואינם מוכנים לוותר על שירותיה. לא זו אף זו, החרדים תופסים את עצמם כציבור שומר חוק ומבחינים בין הרוב ה"נורמטיבי" לבין קבוצות קיצוניות האחראיות לעימותים עם המשטרה. עם זאת, הם מבקרים את מה שהם תופסים כשימוש המוגזם בכוח של המשטרה. התנגשויות אלימות שמקורן במתח האידיאולוגי בין המדינה לחרדים – אף שבדרך כלל הן מערבות באופן ישיר מספרים קטנים של חרדים מקבוצות "קיצוניות" – מעמיקות את תחושת הריחוק בין החרדים למשטרה; ומנגד, צורכי היום-יום מעלים ספקות, גם בקרב חלק מהחרדים, בנוגע לאוטונומיה החרדית והמחירים שהיא משיתה על כלל החברה ועל החרדים עצמם. תופעות כמו עבריינות אלימה, נוער ללא מסגרת, אלימות במשפחה או פגיעה בילדים מעלות דרישה מתוך הקהילה החרדית להתערבות של המשטרה, ואף ליד קשה יותר. יתרה מכך, ישנם בקרב החרדים גם מי שסבורים שההפגנות והאלימות פוגעות בתדמית של הציבור החרדי ויוצרות הפרעה לחייהם.

³⁷ לי כהנר, [החברה החרדית על הציר שבין שמרנות למודרניות](#). המכון הישראלי לדמוקרטיה. 2020.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

בהתאמה, האמון הנמוך במשטרה, הנובע מתחושות של שיטור יתר ושיטור חסר, לא בהכרח עומד בסתירה לתחושת הצורך במשטרה ובנכונות לשתף עימה פעולה. רוב החרדים, גם מי שמשויכים לקבוצות השמרניות, אינם מעוניינים לוותר על נוכחות המשטרה בשכונתם. אומנם הנכונות של חרדים לשתף פעולה עם המשטרה ולדווח לה על עבירות נמוכה בחלק מהמקרים מזו של יהודים לא-חרדים, אבל מספרם של מי שלא ידווחו למשטרה בשום מקרה הוא נמוך מאוד. חרדים, ככלל, רואים במשטרה כתובת לבעיות של אלימות או פשיעה לסוגיה.

הדילמות של החברה החרדית בנוגע למשטרה ולשיטור קשורות אם כך בשאלות של עמדות עקרוניות בנוגע למדינה ומוסדותיה, אבל גם בשאלות מעשיות הנוגעות לצורך בסדר ובביטחון שמוסדות אלו מספקים. בשנים האחרונות, ובין השאר בעקבות המלחמה, מצד אחד ישנם תהליכי התקרבות והזדהות עם המדינה, החברה הישראלית ועם הישראליות, וגם עמדות אוהדות כלפי המוסדות העוסקים בביטחון; ומצד שני, תהליכי התרחקות וניכור. לצד ההצהרות המתבדלות של המנהיגות, ניתן לזהות גם הכרה גוברת של חרדים בצורך בשיטור אפקטיבי ובהגנה וטיפול בבעיות בתוך הקהילה. רוב החרדים מאמינים בצורך לציית למשטרה, בין בשל תחושת השייכות למדינה ובין בשל הצורך במשטרה יעילה, אפקטיבית והוגנת.

ח. סיכום

לאחר גל הפגנות הפלג הירושלמי, בסרטון שפורסם ב-13 בינואר 2026 השמיע גדול הדור הליטאי הרב לנדו קריאה נחרצת לצעירים שלא להשתתף בהפגנות: "יש שיוצאים נגד, והם עושים הפגנות, והם מזיקים גדולים. לא להשתתף בהפגנות".³⁸ הוא המשיך והתייחס לתחושות הקשות בקרב הצעירים והדגיש שעל אף תחושות אלו הם לא הופקרו למול איום הגיוס והכלא הצבאי: "האחריות של המשגיחים והמחנכים היא להרגיע את הבחורים, לחזק אותם ולהבהיר להם כי נעשים מאמצים משמעותיים לטפל בסוגיה, וכי עליהם להמשיך בלימודיהם ללא חשש". לעומת זאת, במאי 2026 פורסם כי חלק ממי שנעצרו לאחר ההפגנות בבני ברק ב-15 בפברואר לומדים בישיבות מיינסטרים מובילות, ושניים מתוכם אפילו בישיבת סלבדקא שאחד מראשיה הוא הרב לנדו עצמו.

חשוב להדגיש כי ההפגנות נגד הגיוס אינן מתרחשות בחלל ריק ואינן נוגעות רק לרגעי העימות הישירים שבין מפגינים לשוטרים. הן נטועות בהקשר הרחב יותר של האוטונומיה החרדית המוסדית, החברתית והתרבותית, שבמסגרתה מתקיימים לאורך שנים מוסדות חינוך נפרדים, תקשורת נפרדת, מערכות תיווך קהילתיות ואף הסדרים ייחודיים בתחומים כלכליים, תקציביים ומינהליים. בתוך מרחב זה נוצרו גם דפוסים מתמשכים של אכיפה חלקית או היעדר אכיפה לא רק בשאלת הגיוס, אלא גם ביחס ללימודי ליבה ולפיקוח עליהם, לקיזוזי תקציב בגין אי-עמידה בחובות לימוד, לדפוס תעסוקה בלתי מדווחת, לציות להנחיות המדינה, משרד הבריאות ופיקוד העורף במצבי חירום אזרחיים ובריאותיים ולהסדרה של נורמות יום-יומיות בתחומים שונים. במובן זה, עימותי הגיוס אינם מציבים בפעם הראשונה את שאלת גבולות החוק והמשילות ביחס לחברה החרדית, אלא מציפים אותה בזירה

³⁸ אנה ברסקי, "להרגיע את הבחורים": המנהיג הרוחני של הליטאים יוצא נגד הפגנות החרדים, אתר מעריב, 13.01.2026.

גלויה, טעונה ואלימה יותר. כפי שמציע גלעד כהן קובץ, יש להבין את יחסי המדינה והחברה החרדית לא רק דרך שאלת השילוב הכלכלי, אלא כחלק מאתגר אזרחי משטרי רחב יותר, שבו המדינה עצמה שותפה, במישורין ובעקיפין, לביסוס אוטונומיה חרדית נרחבת ולגבולות עמומים של ריבונות ואכיפה.³⁹

סוגיית הגיוס, המאבק החרדי ואי-היכולת (או הנכונות) של הממשלה לחוקק חוק גיוס מעצבים את מערכת היחסים שבין המשטרה לציבור החרדי ומציבים את שני הצדדים בין הפטיש לסדן.

ההנהגה החרדית נתונה ללחצים כבדים של הציבור החרדי, והתחזקותם של הזרמים הקיצוניים הדוחים כל פשרה בנושא הגיוס וקוראים להפסיק לשתף פעולה עם המשטרה מסלימה את העימותים. לכך מצטרפים חששם של חייבי גיוס להיעזר במשטרה ולהתלונן על עבירות שמא ייעצרו, וכן סימני השאלה אם ההנהגה תצליח להמשיך ולשלוט "בגובה הלהבות" בקרב הדור הצעיר. עימותים אלה גובים מחיר בכל הקשור ליחסיה של החברה החרדית עם החברה הכללית ולאופן שבו החרדים נתפסים בעיני הציבור. עם זאת, רבים מהחרדים מודעים, לצד הביקורת, גם לצורך במשטרה ובשירותיה ומבינים כי הפסקת שיתוף הפעולה עם המשטרה משמעותה פגיעה בביטחונם האישי.

מכאן עולה כי האתגר אינו מתמצה בשאלה אם המשטרה תפעיל יד קשה יותר או תימנע מחיכוך, אלא גם האופן שבו היא מכוננת את יחסיה עם האזרח החרדי. חלק מן הטענות על שיטור חסר קשורות דווקא לדפוס פעולה מתמשך שבו המשטרה מתייחסת לחברה החרדית כמקשה אחת ופועלת מולה דרך מנגנוני התיווך של האוטונומיה החרדית – רבנים, ראשי קהילות, נציגים פוליטיים וגורמים קהילתיים לא פורמליים. דפוס זה עשוי להפחית חיכוך בטווח הקצר, אך הוא גם מחזק את תלותו של האזרח החרדי במתווכים, מטשטש הבדלים פנימיים בתוך החברה החרדית, ולעתים מותיר קבוצות ויחידים ללא הגנה אפקטיבית מפני לחצים ואלימות בתוך הקהילה.⁴⁰ על כן, לצד ההתמודדות עם משבר הגיוס, נדרשת חשיבה מחדש על כינון מערכת יחסים ישירה יותר בין המשטרה לבין אזרחים חרדים – כזו שאינה עוברת בהכרח דרך מנגנוני האוטונומיה החרדית – ובחינה מחדשת של פרקטיקות שהכו שורש עם השנים: הסתמכות על ועדות רבנים מייעצות במקרים של פגיעות מיניות, עצימת עין כלפי ארגוני שיטור פנים-קהילתיים ושימוש ברבנים ובראשי קהילות כמתווכים כמעט בלעדיים בפעולות שיטור.⁴¹

על רקע זה, גם המשטרה נתונה ללחצים משלה. מצד אחד, היעדר מדיניות ממשלתית סדורה בנוגע לחרדים חייבי הגיוס, הפער בין הנחיות הממשלה והשר הממונה להנחיות בג"ץ והייעוץ המשפטי והיעדר ההסכמה בין הדרג המקצועי לפוליטי מעודדים את המשטרה להימנע מפעולה. ומצד שני, הדרישה

³⁹ כהן קובץ, לעיל הערה 38.

⁴⁰ דוגמה בולטת לכך ניתן לראות באלימות הקשה שהופנתה בחודש מאי 2022 נגד קהילת "פני מנחם" שפרשה מחסידות גור. שאול כהנא, "תיעוד: ניסיונות הפריצה בליל שבת לבית מדרשו של הגר"ש אלטר", אתר כיכר השבת, 21.5.2022; קובי נחשוני, "מאות תלונות במשטרה בעקבות 'יום הזעם' של חסידי גור: 'ציבור שלם חשוף לתקיפות שיטתיות'", אתר YNET, 26.5.2022. למרות שבעקבות אירועי אותה השבת הוגשו מאות תלונות במשטרה, על פי פרסומים עיתונאיים ותחקיר טלוויזיוני ששודר כשנה אחרי המאורעות, המשטרה לא המליצה על העמדה לדין ולו של אדם אחד. יוני גרין, "פרקליט הקהילה המוכה לבן גביר: מה עלה בגורל החקירה? תתערב", אתר חרדים 10, 23.2.2023; "התחקיר שבחסידות גור לא רוצים שתראו נחשף", אתר רשת 13, 29.7.2023.

⁴¹ כהן קובץ, לעיל הערה 38.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

לאכוף את החוק וההתמודדות עם הפגנות אלימות מציבות את המשטרה בעימות ישיר עם החברה החרדית. במצב זה היא נוקטת מדיניות לא עקבית של הפעלת אלימות משטרתית בחלק מן האירועים ושל היעדר אכיפה באחרים.

האם העתיד צופן המשך של ההסלמה ביחסי המשטרה והחברה החרדית, ואולי אף זליגה של המהומות אל קבוצות אחרות שגם האמון שלהן במשטרה יישחק והן לא יראו עצמן כפופות לחוק ולאכיפתו? התשובה לכך תלויה לא רק בהסדרת שאלת הגיוס, אלא גם ביכולתה של המדינה, ובתוכה המשטרה, לעבור ממדיניות של ניהול משברים נקודתיים למדיניות עקבית יותר של אכיפה, הגנה ושירות לכלל האזרחים החרדים. ללא הבחנה בין קבוצות קצה לבין הציבור הרחב, וללא בניית אמון ישיר עם אזרחים חרדים הזקוקים למשטרה לא פחות משהם מבקרים אותה, עלול משבר הגיוס להפוך למשבר רחב יותר של סמכות, אמון וציות לחוק.